

Medtem ko je večina šolarjev preživljala počitnice nekje ob morju, se najmlajši tekmovalci smučarskega kluba Valentin Vodnik pripravljajo na smučarsko sezono na ledeniku »Ledine« pod Skuto. (Foto: Z. K.)

POKAL SVOBODI

Na 5. nogometnem turnirju v spomin na Emila Sabiča, mladega nogometaša Ilirije, so tokrat nastopile ekipe Medvod, Litije, Svobode in domače Ilirije. Na igrišču Ilirije smo dva dni gledali zanimiv nogomet, ki je privabil številne gledalce. Drugoligaš Svoboda je gladko odpravil oba tekmeča in drugič zapovrstjo osvojil prehodni pokal, drugo mesto je pripadlo domačinu, tretje mesto so presenetljivo osvojile Medvode, zadnja pa je bila Litija. (Foto: F. Rozman)

DELEGATSKI ŽAROMET

Kako gospodarijo v medvoškem Donitu

V strugi stabilizacije

Nič več ni neznano, da stabilizacijski ukrepi v zadnjem času vse bolj kažejo ostrino svojih zob, kakor tudi to, da jih gospodarstvo že krepko občuti. Med tistimi panogami, ki so se še zlasti znašle v primežu zaostrenih pogojev gospodarjenja, je predelovalna panoga, v katero sodi tudi medvoški »Donit«, ki ima v svojem sestavu 11 TOZD.

Delovna organizacija »Donit« se ukvarja v glavnem s proizvodnjo izdelkov iz elektro, kemijske in avtomobilske stroke. Njen proizvodni program je bil že v preteklosti pretežno usmerjen v izvoz, zato vanj v zadnjem času vlaga še posebno velike napore, saj prav z utečenim starim izvoznim programom žanje največ uspehov. Seveda ne ostajajo pri tem in si utirajo pot do tujih tržišč tudi z novimi proizvodnimi programi, vendar z veliko večjimi težavami.

Izvozni učinki prvega polletja so zelo dobri, saj so izvozili za 53 % več kot lani v istem času, pri čemer so najmočneje zastopani izdelki za avtomobilsko industrijo. TOZD, ki proizvajajo in izvažajo te izdelke, so tudi devizno najbolj aktivne, ker z izvozom močno pokrivajo uvoz. »Donit« skoraj 90 odstotkov vsega izvoza proda na konvertilnem tržišču, drugih 10 odstotkov pa na vzhodu. Žal njegovo devizno bilanco nekoliko kvari uvoz, ki se je prav tako povečal, vendar le za 15 odstotkov in to v glavnem za izdelke kemijske in elektro stroke. Najbolj problematičen je v tem pogledu proizvodni program tesnilnih proizvodov. Poglavitni vzrok za povečan uvoz so pomanjkanje in previsoke cene surovin in repromateriala na domačem trgu (fenola na primer, s katerim so se prej oskrbovali pri OKI Zagreb, zdaj na domačem trgu sploh ni). Na domačem trgu ni azbesta, steklene tkanine, pločvine, filtrov in še mnogih materialov, kolikor pa so, je njihova cena tako visoka, da se »Donit« s povečano ceno svojih izdelkov ne bi mogel vključevati na tuja tržišča.

Kot sta povedala v. d. generalnega direktorja Franc Jurgele in direktor TOZD »Komerciala« Jože Kunič, bi bili njihovi izvozno-uvozni uspehi lahko precej boljši, če bi bile cene domačih surovin stabilnejše ali če bi se vsaj usmerjeno zviševale. Pri surovinah domačih proizvajalcev, zlasti tistih, ki imajo monopolni položaj, kot sta železarna Zenica, INA-Nafta Lendava, pa tudi drugi, v kratkih razdobjih dvigujejo cene za 100 pa tudi več odstotkov naenkrat. Do pomanjkanja reprodukcijskega materiala prihaja tudi zaradi tega, ker so tudi njihovi kooperanti in dobavitelji prisiljeni izvažati, sicer pa postavljajo tako ostre pogoje za udeležbo na deviznih pravicah, da bi za »Donit« pomenil izvoz dejansko izgubo.

Ker je torej razlika med cenami na svetovnem in domačem trgu prevelika, so surovine in materiale prisiljeni uvažati, da obdržijo konkurenčno sposobnost na tujih tržiščih. Po drugi strani jim poslovne probleme povzročajo večkratne spremembe deviznih režimov, omejitvenih ukrepov itd., zaradi česar morajo vsakokrat menjati proizvodne programe, česar tuje tržišče, ki zahteva dolgoročnejsše poslovne odnose, ne priznava.

»Želimo ukrepe, čeprav ostre, vendar tako premišljene, da bodo omogočali dolgoročno načrtovanje usmeritve proizvodnih programov za izvoz. Prav tako bi morali omejitveni ukrepi veljati za vse proizvajalce in grupacije enako«, sta dejala Franc Jurgele in Jože Kunič. Spregovorila sta tudi o težavnem samoupravnem sporazumevanju za udeležbo pri delitvi deviznih sredstev, ko gre za posreden izvoz, kar prav gotovo zavira pospeševanje izvoznih prizadevanj.

V stabilizacijske tokove se v »Donitu« ne vključujejo samo z izvoznimi napor, ampak ravno tako z boljšo organiziranostjo in povezavo med TOZD, večjo ekonomsko učinkovitostjo, optimalnim izkoriščanjem proizvodnih zmogljivosti ter večjo izrabo surovin in materiala. V ta namen so sprejeli poseben program povečanja storilnosti. Rezultati so se pokazali že v prvem polletju, ko se je fizični obseg proizvodnje povečal za 19 odstotkov, čeprav se je število zaposlenih zmanjšalo za 5 odstotkov. Tudi izkoristek materiala in surovin je bil za 1,5 odstotka večji, kar so največ dosegli pri tesnilnem materialu. Poleg postopnega zmanjšanja zaposlenih, ki jih nadomeščajo z boljšo organizacijo dela, polagoma zmanjšujejo tudi dela v režiji. Razne izdatke za potne stroške, kilometrine, reprezentanco so strogo omejili.

Podatki polletnega periodičnega obračuna kažejo, da 2.175-članski kolektiv kljub težavam le dosega zelo lepe rezultate. Celotni prihodek je bil povečan za 48 odstotkov, dohodek za 38 in čisti dohodek za 35 odstotkov. Osební dohodki so se povečali za 29 odstotkov in znašajo povprečno mesečno 8.338 dinarjev. Ugotovili so, da od vseh 11 TOZD nobena polletnega obdobja ni zaključila z izgubo. Zavedajo se, da to ne pomeni, da bo takšen tudi zaključek leta, saj po besedah direktorja finančnega sektorja Božidarja Paniča učinki devalvacije v juniju še niso mogli vplivati na rezultate, kajti surovine, nabavljene po devalvaciji, lahko vplivajo na uspeh šele v drugem polletju, ko bodo izdelki prišli na trg. Prav to bo v naslednjih mesecih terjalo izredne napore, če bodo hoteli premagati čeri stabilizacijskih ukrepov.

Ivo Osolnik

V organizaciji SSK Ilirija in NTK Olimpija bo v nedeljo, 21. septembra ob 13.30 na stadionu Ilirije

tombola

na kateri bo moč dobiti šest avtomobilov in še vrsto drugih dobitkov.

Vabljeni!